

РЕШЕНИЕ

№ 6563

гр. София, 11.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 180 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и втори март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: АСПАРУХ ЕМ. ХРИСТОВ

при участието на секретаря ПАОЛА ЦВ. РАЧОВСКА
като разгледа докладваното от АСПАРУХ ЕМ. ХРИСТОВ Гражданско дело
№ 20231110145062 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК и сл. и е образувано по подадена от „И“ ООД, искова молба против А. В. Д., с която са предявени искиви претенции с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД и чл.86, ал.1 ЗЗД с искане да се постанови решение, с което да се признае за установено между страните, че ответникът дължи на ищцовото дружество следните суми: сумата от **1 600.00 лв.** – главница по Договор за кредит № .../12.09.2022 г., ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК 12.04.2023 г. до окончателното изплащане; **158.40 лв.** - договорна лихва за периода от 11.12.2022 г. до 11.12.2022 г.; **67.00 лв.** - такса за експресно разглеждане на документи и **53.78 лв.** - мораторна лихва за периода от 12.12.2022 г. до 10.04.2023 г., *за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по ч.гр.д. № 19657/2023 г., по описа на СРС, 180-ти състав.*

С протоколно определение от 22.03.2024г., на основание чл. 232 ГПК, поради оттегляне на исковите претенции, производството е прекратено в частта, за сумата от 559.20лв. – главница, в частта за сумата от 13.58лв. – мораторна лихва и в частта за сумата от 62.00лв. – такса „експресно разглеждане на документи.

След частично прекратяване на исковите, поради тяхното оттегляне, предмет на настоящото производство са иск за сумата от **1040.80лв.** – главница, **158.40 лв.** – договорна лихва, **40.20лв.** – мораторна лихва и **5.00лв.** – такса „експресно разглеждане“

Ищецът извежда съдебно предявените си права при твърдения, че между страните е сключен договор за кредит № .../12.09.2022 г. при спазване изискванията на ЗПФУР, ЗПУПС,ЗЗД, ЗПК, ЗЕДЕП, ЗЕТ. Сочи, че съгласно договора на кредитополучателя е отпуснат кредит в размер на 1 600.00 лв., както и че същият е следвало да върне сумата от 2 718,40 лв. ведно с договорна лихва и такса за експресно разглеждане. Срокът на договора бил с действие 90 дни, а сумите следвало да се заплатят на 11.12.2022 г. на една погасителна вноска. Твърди, че ответникът не е

погасил задълженията си. Излага, че размерът на договорната лихва е 158,40 лв. Сочи, че ответникът е заявил услуга за експресно разглеждане на заявлението за отпускане на кредита, която му била предоставена, а за нея била дължима такса в размер на 67.00 лв. Претендира и мораторна лихва. При тези твърдения моли съда да уважи предявените искове. Претендира разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който предявените искове се оспорват като неоснователни. Ответникът не оспорва, че е сключен договор за кредит, но развива съображения в насока, че същият е недействителен. Излага, че не е ясна методиката за формиране на договорната лихва. Оспорва и клаузата от договора, която предвижда такса за експресно разглеждане като неравноправна. Твърди, че между страните е подписан и анекс, с който бил удължен срокът на договора с 45 дни, за което била платена такса в размер на 559,02 лева – такса за удължаване на срока на договора. С оглед наведените твърдения за нищожност на договора, счита, че таксата в размер на 559,02 лева следва да бъде отнесена за погасяване на главницата по договора. Моли съда да отхвърли предявените искове.

Съдът, като съобрази доводите на страните, материалите по делото и закона, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството е по реда на чл. 422 и сл. ГПК, като са предявени искови претенции с правно основание чл. 240, ал. 1 и ал. 2 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД

В тежест на ищеца е да докаже по делото пълно и главно, че между страните е сключен договор за кредит № .../12.09.2022 г., по силата на който на ответника е предоставен заем в размер на 1 600.00 лева, че за ответника е възникнало задължението да върне заетата сума, че част от съдържанието на договора е клауза, предвиждаща заплащане на възнаградителна лихва, размера на същата; извършване на допълнителни услуги /експресно разглеждане на заявление за отпускане на кредит/, за които е уговорено възнаграждение; изискуемост на вземанията.

В тежест на ответника е да докаже погасяване на дълга.

По отношение процесния договор за паричен заем приложение намират разпоредбите на Закона за потребителския кредит, доколкото заемното правоотношение, представлява такова по смисъла на чл. 9 ЗПК.

Законът за потребителския кредит е приет в изпълнение на задължението на Република България за транспониране на разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити, в която е установен принципът за информираност на потребителя, на който следва да бъде осигурена възможност да познава своите права и задължения по договора за кредит, който следва да съдържа цялата необходима информация по ясен и кратък начин. В съображение 19 от Директивата е установено, че за да се даде възможност на потребителите да взимат своите решения при пълно знание за фактите, те следва да получават адекватна информация относно условията и стойността на кредита и относно техните задължения, преди да бъде сключен договорът за кредит, която те могат да вземат със себе си и да обмислят.

По своята правна същност договорът за потребителски кредит представлява формален /изискуемата форма за действителност е писмена – арг. чл. 10, ал. 1 ЗПК/, реален или консенсуален, в зависимост от това дали той се сключва с предаването на паричните средства, предмет на кредита или с постигането на съгласието за предоставяне на конкретна парична сума – арг. чл. 9, ал. 1 ЗПК, едностранен или двустранен в зависимост от обстоятелството, дали сключването на договора предпоставя предаване на паричните средства или само постигане на съгласие по основните негови уговорки, възмезден и комутативен, като за заемодателя възниква притезателното право да иска от заемателя връщане на дадената сума – в същата валута и размер.

Съгласно разпоредбата на чл. 22 ЗПК когато при сключване на договора за потребителски кредит не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпване на последиците по чл. 22 ЗПК - изначална недействителност на договора за потребителски заем, тъй като същите са изискуеми при самото му сключване.

С доклада по делото, не оспорен от страните, съдът е обявил за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните факти: че между страните е сключен договор за кредит № .../12.09.2022 г., по силата на който ищецът е предоставил, а ответникът е усвоил сумата от 1 600.00 лева.

Наличието на облигационни правоотношения между страните, породени от процесния договор за кредит № .../12.09.2022 г., намира опора и в приложеното на л. 7 копие от същия.

От съдържанието на договора се установява, че ищцовото дружество, в качеството на кредитодател е отпуснало на ответника А. Д., в качеството му на кредитополучател кредит в общ размер на 1600.00лв.

В чл. 1, т. 1 от договора между страните е уговорено, че кредитополучателят е избрал доброволно да ползва допълнителна услуга „експресно разглеждане на заявлението“, за която услуга дължи такса в размер на 960.00лв.

В договора, в частност чл. 2, /1/, т. 8 е индивидуализиран фиксиран ГПР 46.65%.

Съгласно разпоредбата на чл. 19, ал. 1 ЗПК, годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК "общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси. Съгласно т. 2 "обща сума, дължима от потребителя" е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

В подкрепа на формулирания извод е и Решение на СЕС по дело C-714/22, в което е прието, че член 3, буква ж) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че разходите за допълнителни услуги, които са уговорени към договор за потребителски кредит и дават на закупилия тези услуги потребител приоритет при разглеждане на искането му за отпускане на кредит и при предоставяне на разположение на заетата сума, както и възможността да се отлага изплащането на месечните вноски или да се намалява техният размер, попадат в обхвата на понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ по смисъла на тази разпоредба, а оттам и на понятието „ГПР“ по смисъла на посочения член 3, буква и), когато закупуването на посочените услуги се оказва задължително за получаването на съответния кредит или те представляват конструкция, предназначена да прикрие действителните разходи по този кредит.

По изложените съображения предвидената в договора и погасителния план „такса за експресно разглеждане“ представлява разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите - ГПР, съгласно императивното изискване на чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК.

На основание чл. 19, ал. 4 ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по - висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България, по-конкретно основен лихвен процент – 0.1 %, плюс 10 %, което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. В противен случай и на основание чл. 19, ал. 5 ЗПК тези клаузи са нищожни.

От заключението на вещото лице по допуснатата и изготвена съдебно-счетоводна експертиза се установява, че ако в ГПР се включи и такса за експресно разглеждане, то размерът на ГПР е 279.60%, респективно същият е неколkokратно по-висок от законоустановения минимум, регламентиран в чл. 19, ал. 4 ЗПК.

По изложените съображения, следва извода, че договорът за потребителски кредит не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като в него не е отразен действителният процент на ГПР. Годишният процент на разходите е част от същественото съдържание на договора за потребителски кредит, въведено от законодателя с оглед необходимостта за потребителя да съществува яснота относно крайната цена на договора и икономическите последици от него, за да може да съпоставя отделните кредитни продукти и да направи своя информиран избор. След като в договора не е посочен ГПР при съобразяване на всички участващи при формирането му компоненти, което води до неяснота за потребителя относно неговия размер, не може да се приеме, че е спазена нормата на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Последица от неспазване изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК е, че договорът се явява недействителен – чл. 22 ЗПК / *в този смисъл в този смисъл са Решение № 261440 от 04.03.2021 г. по в. гр. д. № 13336/2019 г. по описа на СГС, II-А въззивен състав, Решение № 24 от 10.01.2022 г. по в. гр. д. № 7108/2021 г. по описа на СГС, III-Б въззивен състав и др.* /

При недействителност на договора, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит и да я присъди на ищеца, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е разпоредбата на чл. 23 ЗПК в специалния ЗПК – в този смисъл е и постановената трайна съдебна практика: Решение № 50174 от 26.10.2022 г. по гр. дело № 3855/2021 г. на ВКС, IV г. о., Решение № 60186 от 28.11.2022 г. по т. дело № 1023/2020 г., на ВКС, I т. о. и Решение № 50259 от 12.01.2023 г. по гр. дело № 3620/2021 г. на ВКС, III г. о., Определение № 50161 от 29.03.2023 г. по т. д. № 1070/2022 г. на ВКС, II т. о., Решение № 50056 от 29.05.2023 г. по т. д. № 2024/2022 г. на ВКС, I т. о. и др.

В този смисъл е и Решение на СЕС по дело С-714/22, в частност в т. 49 е прието, че член 23 от Директива 2008/48 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато в договор за потребителски кредит не е посочен ГПР, включващ всички предвидени в член 3, буква ж) от тази директива разходи, посочените разпоредби допускат този договор да се счита за освободен от лихви и разноси, така че обявяването на неговата нищожност да води единствено до връщане от страна на съответния потребител на предоставената в заем главница.

От заключението на вещото лице по допуснатата и изготвена съдебно-счетоводна експертиза се установява, че ответникът А. Д. е усвоил сумата по кредита в размер на 1600.00лв. на 12.09.2022г.

В отговор на задача втора, експертът е посочил, че ответникът е извършил плащане по кредита на сума в общ размер на 689.20лв. След приспадане на платената от ответника сума от 689.20лв. от чистата стойност на кредита 1600.00лв. се установява, че А. Д. дължи на ищеца сумата от **910.80лв.**, за която част претенцията за главница следва да бъде уважена, като над тази сума до максимално предявения размер от 1040.80лв., искът е неоснователен.

По аргумент от чл. 23 ЗПК, предвид установената недействителност на договора за потребителски кредит исковите претенции за договорна лихва, мораторна лихва и такса експресно разглеждане следва да бъдат отхвърлени като неоснователни.

По разноските:

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК ищецът има право на разноски съразмерно с уважената част от исковите. При съобразяване на задължителните тълкувателни разяснения, дадени с Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 12, съдът следва да се произнесе по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и в исковото производство.

Ищецът претендира разноски както следва: 350.00лв. – депозит вещо лице, 1100.00лв. – адвокатско възнаграждение в исковото производство, 176.50лв. – държавна такса в исковото производство 840.00лв. – адвокатско възнаграждение в заповедното производство и 37.50лв. – държавна такса в заповедното производство.

С депозирана на 14.03.2024г. молба, ответникът е формулирал възражение за прекомерност на претендираните от ищеца разноски за адвокат.

С Решение на Съда на Европейския съюз от 25 януари 2024 г. по дело C-438/22 по преюдициално запитване, отправено от Софийски районен съд, е прието, че член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС следва да се тълкува в смисъл, че ако се установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочените разпоредби, националният съд е длъжен да откаже да я приложи, както и че национална уредба, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат да договорят възнаграждение в размер по-нисък от минималния, определен с наредба, приета от съсловна организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и от друга страна, съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в размер по-нисък от минималния, трябва да се счита за ограничение на конкуренцията "с оглед на целта" по смисъла на тази разпоредба от ДФЕС. Изрично е посочено, че при наличието на посочените ограничения не е възможно позоваването на легитимни цели, както и че националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба спрямо страната, осъдена за разноски, включително и когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги. Решенията на Съда на Европейския съюз по преюдициални запитвания са задължителни за всички съдилища на основание чл. 633 ГПК.

Като взе предвид вида обема на осъществената правна защита в заповедното и исковото производство, липсата на фактическа и правна сложност на спора, обстоятелството че процесуалния представител на ищеца не се яви в проведеното на 22.03.2024г. открито съдебно заседание, че от информационната система на Софийски районен съд се установява, че за период от по – малко от една година по идентични заявления и иски молби на "И" ООД са образувани над 80 иски и заповедни производства, които са с идентичен предмет, като се различават единствено страните, настоящият съдебен състав намира, че на ищеца следва да се признаят разноски за адвокат в размер на 300.00лв., от които 200.00лв. – в исковото производство и 100.00лв. в заповедното производство.

При този извод общият размер на сторените от ищеца разноски е 826.50лв., от

които 300.00лв. – адвокатско възнаграждение, 350.00лв. – депозит вещо лице и 176.50лв. – държавна такса.

Предявени са искиви претенции в общ размер на 1879.18лв., уважената част е в размер на 910.80лв., респективно отхвърлената и прекратена част в размер на 968.38лв., при каквото съотношение следва да бъдат разпределени разноските.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски с оглед уважената част в размер на **400.58лв.**

От страна на ответника не е формулирано искане за присъждане на разноски, нито се установява извършването на такива.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК, че **А. В. Д., ЕГН *******, дължи на **„И“ ООД, ЕИК *******, на основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 9 ЗПК, чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД сумата от **910.80лв.** – неизплатена част на дължима се главница по Договор за кредит № .../12.09.2022 г., ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК - 12.04.2023г. до окончателното изплащане, за която сума е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, по ч.гр.д. № 19657/2023 г., по описа на СРС, 180-ти състав, **КАТО ОТХВЪРЛЯ** иска за главница, в частта, за сумата от **130.00лв.**, иска за сумата от **158,40 лв.** - договорна лихва за периода от 11.12.2022 г. до 11.12.2022 г., иска за сумата от **40.20лв.** - мораторна лихва за периода от 12.12.2022 г. до 10.04.2023 г. и иска за сумата от **5.00лв.** - такса „експресно разглеждане“, за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК, по ч.гр.д. № 19657/2023 г., по описа на СРС, 180-ти състав,, **като неоснователни.**

ОСЪЖДА А. В. Д., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, да заплати на **„И“ ООД, ЕИК *******, сумата от **400.58лв.** – разноски с оглед уважената част на исковете.

Решението подлежи на обжалване, в двуседмичен срок от връчването му на страните, пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____